

زمان و گردشگری

در مفهوم گردشگری، پدیده جابه‌جایی مکانی نقطه اصلی تمرکز بوده است. گردشگر از نقطه‌ای به نقطه‌ای دیگر می‌رود و مفهوم گردشگری شکل می‌گیرد. این در حالی است که زمان یک مقوله مهم در گردشگری است که کمتر مورد مذاکره قرار گرفته است. موضوع زمان از چند منظر در گردشگری قابل بررسی است.

الف. فصلی‌بودن گردشگری. یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های گردشگری فصلی‌بودن آن است. شرایط اقلیمی مهم‌ترین دلیل این امر است. بهار و پاییز معتدل، تابستان گرم و زمستان سرد، باعث جذابیت حضور گردشگر در مقاصد گردشگری هستند و باعث می‌شوند زمان‌های شلوغ و خلوت به‌وجود آیند. از طرفی فصلی‌بودن باعث می‌شود کسب‌وکارهای گردشگری تحت تأثیر قرار گیرند و برخی مشاغل صرفاً در زمان مشخصی فعال باشند. زیرساخت‌های گردشگری نیز تحت تأثیر این امر قرار گرفته و در برخی مواقع بدون استفاده و در برخی زمان‌ها با ظرفیتی بیش از حد استاندارد خدمت‌دهی می‌کنند.

ب. محدودبودن زمان ارائه خدمت به گردشگر. زمان سفر محدود است و مدت حضور گردشگر در یک مقصد از این محدودیت پیروی می‌کند. مدت استفاده مسافر از یک خدمت نیز زمان بسیار محدودی دارد. به‌عنوان مثال مدت حضور مسافر در یک تاکسی چند دقیقه، در رستوران چند ساعت و در هتل چند روز است. از این‌رو خدمات گردشگری برای این‌که بتوانند با گردشگر تعامل برقرار نموده، ذهنیت مناسبی در گردشگر ایجاد کنند و رضایت خاطر او را به‌دست آورند، زمان محدودی در اختیار دارند. تعامل با گردشگر، شناخت ویژگی‌های گردشگران، تحلیل رفتار گردشگر و شناخت نیازهای گردشگران از جمله مفاهیمی است که باید مد نظر ارائه‌دهندگان خدمات گردشگری قرار گیرد.

ج. ارزش زمان در گردشگری. علاوه بر ارائه‌دهندگان خدمات، گردشگران نیز تحت تأثیر محدودیت زمانی سفر قرار می‌گیرند. به‌طوری‌که گردشگری از جمله خدماتی است که در کنار هزینه‌های مالی، زمان نیز در آن دارای ارزش بوده و گردشگر در زمان انتخاب یک مقصد، خدمت مانند هتل، یا جاذبه برای بازدید، به این فکر می‌کند که به لحاظ زمانی ارزش این انتخاب را دارد یا خیر. در واقع در برخی موارد انتخاب یک مورد در سفر، فراتر از تحلیل و مؤلفه‌های اقتصادی آن است و گردشگر باید به این نتیجه برسد که مثلاً بازدید از یک جاذبه یا مشارکت در یک رویداد، ارزش وقت گذاشتن را داشته است. این تحلیل نظری که به‌صورت شخصی یا گروهی انجام می‌شود، می‌تواند بر رضایت گردشگر نیز تأثیرگذار باشد و باعث رضایت یا عدم رضایت شود.

د. استفاده از زمان شبانه‌روز. با توجه به محدودیت زمانی سفر، مقاصد گردشگری سعی می‌کنند خدمات را به‌گونه‌ای ارائه نمایند که در زمان‌های مختلف شبانه‌روز در دسترس باشند. گردشگری شبانه در مقاصد گردشگری به‌همین دلیل قابل توسعه است. برخی خدمات گردشگری در زمان‌هایی ارائه می‌شود که برای گردشگران ارزش خاصی دارد. ایجاد گذرهای گردشگری شبانه در این راستا شکل گرفته و علاوه بر گردشگران به جامعه محلی نیز ارائه خدمات می‌دهند.

ه. توزیع زمانی سفر. یکی از دلایل فصلی‌بودن گردشگری، زمان‌های تعطیلی در کشورهای مختلف است. تعطیلی باعث حرکت مردم از مبادی مختلف به سمت مقاصد گردشگری می‌شود. در صورتی که معمولاً در تعطیلات طولانی‌مدت، مقاصد دورتر و در تعطیلات کوتاه‌مدت، مقاصد نزدیک‌تر بازدید می‌شوند. تعطیلی روزهای پایان هفته می‌تواند به توزیع زمانی تعطیلی و توسعه گردشگری کمک کند. طراحان بسته‌های گردشگری می‌توانند با طراحی تورهای کوتاه‌مدت، به رونق گردشگری در برخی مقاصد در زمان‌های کم‌بازدید کمک کنند. علاوه بر این، توزیع زمانی می‌تواند بر تراکم مسافر در زمان‌های پر بازدید نیز تأثیر داشته باشد.

مهدی باصولی

basouli@usc.ac.ir

COPYRIGHTS

Copyright for this article is retained by the authors with publication rights granted to Manzar journal. This is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

نحوه ارجاع به این مقاله

باصولی، مهدی. (۱۴۰۳). زمان و گردشگری. گردشگری فرهنگ، ۵(۱۸)، ۳.

DOI: 10.22034/TOC.2024.210815

URL: https://www.toc-sj.com/article_210815.html

